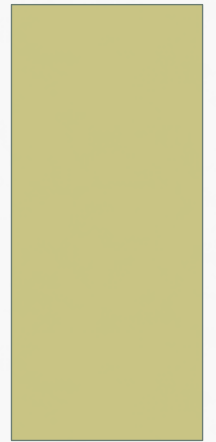

PRESENTASJON AV SAMHANDLINGSPROSJEKT 2013

BAKGRUNN, GJENNOMFØRING, EVALUERING,
ERFARING

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

- I følge Prioriteringsveilederen for habilitering av barn og unge(2010) har barn og unge i målgruppen med omfattende atferdsproblemer rett til nødvendig helsehjelp
- Behov for kompetanseoppbygging innad i tjenesten og opp mot kommunalt hjelpeapparat på dette området
- Samhandlingsreformen som bl.a. har som intensjon å bedre samordning og koordinering av tjenester på ulike nivåer og mellom ulike etater for å styrke habiliteringsprosessen
- Kommunalt hjelpeapparat etterlyser tjenester på området
- Overført ansvar fra Lassa til Østerlide for kapittel 9 saker i 2010
- Tildeling av samhandlingsmidler fra Helse Vest

BARNEHABILITERING ØSTERLIDES MÅLGRUPPE

- Østerlide er for barn og unge under 16 år (f.o.m. 01.01.2015 under 18 år) som har medfødte eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelse, eller skader i nervesystem eller bevegelsesapparat
- Barn og unge med autismespekterforstyrrelser henvises som hovedregel til BUPA
- Unntak: Barn og unge med samtidig autisme og alvorlig eller dyp psykisk utviklingshemming
- Det er laget retningslinjer for samarbeid mellom BUPA og Barnehabilitering Østerlide for barn og unge med autismespekterforstyrrelser som har behov for tjenester fra begge avdelinger. Dette kan bl.a. gjelde medisinsk problematikk
- I makt og tvangsaker hvor autistmeteamet kjenner barnet legges det opp til samarbeid

SAMARBEID BUPA-ØSTERLIDE

HENTET FRA RETNINGSLINJER FOR FELLES KONSULTASJONSTEAM

- Felles konsultasjonsteam hver 3.uke
- Gjensidig forpliktende
- Styrke samarbeid mellom Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling(BUPA) og Barnehabilitering Østerlide om felles pasientsaker, saker hvor det kan være behov for deltjenester fra en av partene eller hvor det er behov for veiledning m.t.p. videre utredning og behandling/oppfølging. Det vil også være mulig å melde opp problemstillinger/temaer knyttet til samarbeid generelt.
- Øke kunnskap om hverandres målgruppe og felles oppgaver

SAMARBEID BUPA-ØSTERLIDE...

- Øke kunnskap om hverandres målgruppe og felles oppgaver
- Utvikle samarbeidsformer som sikrer at nødvendig kompetanse fra begge instanser er tilgjengelig for å finne gode løsninger til beste for pasientene.
- Bedre pasienttilbudet ved å skape mer oversiktelige pasientforløp, hindre dobbeltarbeid og unødvendige viderehenvisninger.
- Avtalen bygger på lovverk om barn og unges rett til nødvendig helsehjelp og prioriteringsveilederne for habilitering av barn og unge og for psykisk helsevern for barn og unge.
- Hensyn til taushetsplikt er ivaretatt

PRIORITERINGSVEILEDEREN FOR HABILITERING AV BARN OG UNGE(2010)

Oversikt over tilstandsgrupper som har rett til nødvendig helsehjelp i Barnehabiliteringstjenesten. Tilstandens alvorlighetsgrad, nytteverdi av behandlingen og kostnadseffektivitet skal vurderes

Beskriver aktuell helsehjelp og individuelle forhold som må vurderes før rettighet og maksimumsfrist fastsettes for den enkelte pasient

Fokus her:

Omfattende atferdsvansker i målgruppen.

Individuelle forhold som må vurderes (sansetap, akutte/nyoppståtte atferdsvansker, selvskading, alvorlig utagerende atferd, mistanke om syndrom, mistanke om underliggende sykdom/ plager, komorbiditet)

Listen er ikke utfyllende

TODELT MÅLSETTING MED PROSJEKTET

- Kompetanseoppbygging gjennom undervisning, veiledning og opplæring av foresatte, fagfolk i 1.linjetjenesten og spesialisthelsetjenesten
- Danne en arbeidsgruppe med repr. fra ulike kommuner og spesialisthelsetjenesten for å utarbeide et forslag til retningslinjer for samarbeid om barn og unge med alvorlige atferdsvansker i Barnehabiliteringstjenestens målgruppe

INVITASJON TIL PROSJEKTSAMARBEID

Ble sendt pr. mail i samarbeid med koordinerende enhet ved SUS til koordinerende enheter og rådmenn i alle kommuner i Sør-Rogaland

FORUTSETNING FOR Å DELTA HENTET FRA INVITASJONEN

- Kommunane må stille med aktuelle fagfolk rundt barnet som kan følge veiledningen som blir gitt og delta på aktuelle møter i prosjektperioden.
- Det er viktig at det er de samme fagfolkene som deltar hver gang.
- Det er viktig at kommunen legger til rette for at fagfolk som deltar i prosjektet får anledning til å videreutvikle kompetansen på dette feltet etter at prosjektet er avsluttet.

KONKLUSJON:

- Første gangs invitasjon i august 2012.
-
- Totalt 3 barn påmeldt fra 2 kommuner
- 3 kommuner med forespørsel om arbeidsgruppe
- 3 kommuner med spørsmål om prosjektet

- Ikke grunnlag for å starte prosjekt

KONKLUSJON

- Andre gang invitasjon i november 2012.
- 9 påmeldte barn
- En del tilhørte ikke målgruppen
- (bl.a. barn med autismspekterforstyrrelser)
- 6 av de påmeldte barna aktuell for deltakelse
- Prosjektet kan igangsettes
- Få kommuner vil delta i arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til rutiner for samarbeid om prosjektets målgruppe
- Denne delen av prosjektet gjennomføres derfor ikke.

ORGANISERING AV PROSJEKTSAMARBEIDET

- Felles undervisningsdag for foreldre (6 foreldrepår, 6 barn)
- Felles undervisningsdag for fagfolk rundt det enkelte barn (skole, barnehage, PPT, avlastning) I alt 21 fagfolk deltok gjennom hele prosjektet
- Målsettingen med undervisningen:
- Innføring i anvendt atferdsanalyse og bruk av anvendt atferdsanalyse ved problematferd
- Gruppeveiledning v/Eikeseth* for alle involverte (foreldre, hjelpeapparat) med utgangspunkt i observasjon, registrering av problematferd før og etter tiltak/justering av tiltak og konkrete trenings situasjoner
- *Professor Svein Eikeseth, Høyskolen i Oslo og Akershus

ORGANISERING...

- Veiledningsgruppene møttes 2 timer en gang i mnd
- I alle saker ble det lagt opp til observasjon i barnehage/skole og hands on veiledning en eller flere ganger
- Ved behov deltok prosjektgruppen på samarbeidsmøter med kommunalt hjelpeapparat
- Lege var tilknyttet konsultativt til prosjektet m.t.p. medisinske problemstillinger bl.a. ADHD og epilepsi

BESKRIVELSE AV GRUPPEN

TYPE PROBLEMATFERD

- Aldersspenn: 4 – 16 år
- 2 jenter, 4 gutter
- Problematferd: Stort spekter i som ble presentert:
- Slag, spark, kloring, lugging, spytting, stikke av, protester, manglende samarbeid

- Stor variasjon i alvorlighetsgrad

EVALUERINGSUNDERSØKELSE ETTER PROSJEKTSLUTT

- I alt 21 fagfolk deltok i prosjektet
- 15 av 21 fagfolk (71,4%) besvarte evalueringsskjemaet
- I alt 6 foreldrepar deltok i prosjektet
- Halvparten besvarte evalueringsskjemaet
- Positive tilbakemeldinger fra de andre foreldrepar

OPPSUMMERING FORELDRE

- Hovedkonklusjon:
- 5 av 6 foreldre har enten via evalueringsskjema eller i samtale gitt tilbakemelding om at deltakelse i prosjektet har gitt dem bedre forutsetninger for å forstå årsaker til barnets problematferd og finne aktuelle tiltak

OPPSUMMERING:FAGFOLK

- **Samarbeid:**
- 2 av 3 opplever generelt bedre samarbeid med foreldre og kolleger
- 1 av 3 er delvis enig i dette
- **Kompetanse:**
- Mer enn 2/3 har fått bedre kunnskap om mulige årsaker til problematferd og hvordan kartlegge dette
- Under 1/3 er uenig eller bare delvis enig i dette
- Enda flere har blitt bedre istand til å finne tiltak mot problematferd(ca86%)

OPPSUMMERING....

- **Trygghet i jobben:**
- Deltakelse i prosjektet har gitt 10 av 14 deltakere (ca 71%) økt trygghet i jobben
- **Muligheter for å opprettholde kompetansen på området:**
- Litt færre (ca 57%) tror de har gode muligheter for å opprettholde kompetansen på området
- **Betydningen av systematisk opplæring:**
- Mellom 70 og 80% har fått økt forståelse for betydningen av systematisk opplæring og hvordan gjennomføre systematisk opplæring
-

AKTUELLE KOMMENTARER SAMARBEID FORELDRE

- Nyttig med felles fokus på problematferd og felles reaksjonsmåte
- Bidratt til flere felles treffpunkt og felles tiltak
- Lettere å samarbeide med støtte og tyngde fra prosjektet
- Gitt tettere og mer åpent samarbeid
- Hatt hyppigere kontakt om vanskelige tema

AKTUELLE KOMMENTARER SAMARBEID KOLLEGER

- Generelt styrket samarbeidet, og fått tydeligere fram utfordringer og uenigheter
- Felles forståelse for tiltak og reaksjoner
- Bedre kjent med kolleger på Østerlide
- Felles plattform. Fokus på å samarbeide om det man er blitt enig om
- Felles forståelse for arbeidet med barnet
- Mer faglig nyttige diskusjoner og faglig utvikling
- Spennende å høre om ulike erfaringer på skole og bolig

AKTUELLE KOMMENTARER KOMPETANSE

- Inspirert til å lære mer
- Delvis, men vanskelig rundt det aktuelle barn med sammensatte problemer som ikke har noen diagnose
- Fått bedre kompetanse, og god veiledning. Fint når teori og praksis går hånd i hånd
- Fortsatt usikker på årsak til problematferden
- Fokus på og veiledning i forhold til hva som har utløst atferden, gjør det lettere å se sammenheng. Kan låse seg for muligheter og løsninger når en går en til en alene
- Positivt med felles drøftinger om årsaker til problematferd på alle barnets arenaer

AKTUELLE KOMMENTARER

TRYGGHET I JOBBEN

- Tilbakemelding på det en gjør hjelper til å holde fokus
- Sikret utvikling gjennom å sette mål til neste veiledning, som evalueres hver gang vi møtes
- Økt kompetanse gir trygghet m.h.t takling av problematferd

AKTUELLE KOMMENTARER SYSTEMATISK OPPLÆRING

- Ja, hvor utrolig viktig å jobbe systematisk. Trygger hverdagen for barn og voksne
- Viktig å stå i det som er bestemt. Når opplegget følges systematisk gir det virkning på sikt
- For lite kunnskap i bunn om atferdsanalyse
- Etisk/ideologisk problem knyttet til metode
- Økt bevissthet og forståelse

ANDRE AKTUELLE KOMMENTARER

- Kunnskap man hadde i teorien er blitt omgjort til konkrete situasjoner og huskes og læres bedre
- Felles deltakelse har gjort det lettere å beholde tankegangen som veiledende metode for å løse situasjoner rundt utfordrende atferd
- Utfordring å holde en kontinuitet i intern veiledning for og med hverandre

TILBAKEMELDING

- Oppsummeringsdag for fagfolk
- Tilbud om tilbakemeldingssamtale til foreldre
- Oppsummeringsdag for administrasjon i kommunene
- Ble avlyst p.g.a. liten påmelding(3 stk)

INNSPILL FRA FAGFOLK PÅ EVALUERINGS DAGEN

- Hvordan sikre videre kompetanseutvikling i kommunene:
- Den enkelte ha dialog med kommuneadministrasjonen for å avklare hvordan kompetansen til prosjektdeltakerne kan brukes i tilsvarende saker i den enkelte kommune.
- Utarbeide plan for oppbygging av spisskompetanse hos enkelte fagpersoner i kommunene med ansvar for feltet.
- Behov for veiledningstjeneste i kommunene som går ut i barnehager, skoler, avlastning, og som også har mulighet for å observere og veilede inn i hjemmet over tid.

INNSPILL FRA FAGFOLK.....

- Noe om tiltak og rammer:
- Satse på tidlig intervensjon
- Viktig å ha med de etiske vurderingene hele veien.
- Sette av tilstrekkelig tid og rom for samarbeid, utarbeidelse av planer etc.
- Arbeide for å få en tydelig koordinator-rolle i forhold til barn med problematferd
- Utarbeide retningslinjer for barnehager og skole m.h.t. arbeid med barn med problematferd.
- Sikre at administrasjonen i barnehage/skole er representert i møter/veiledning vedr. barn med problematferd.
- Sikre god ivaretagelse av den enkelte medarbeider som arbeider med krevende problematferd, for å forebygge stress og utbrenthet.
-

INNSPILL FRA FAGFOLK...

- Hva ønsker deltakerne fra spesialisthelsetjenesten:
- Eget team tilknyttet habiliteringstjenesten tilsvarende autismeteamet i forhold til barn og unge i målgruppen med omfattende atferdsvansker.
- Spesialisthelsetjenesten må formidle til kommuneadministrasjonen nødvendigheten av tidlig intervensjon og understreke behovet for å sette inn fagfolk med kompetanse.

INNSPILL...

- Tilby kurs, veiledning, etterutdanning for å forebygge utbredthet, sikre faglig forsvarlige tiltak etc.
- Felles veiledning med alle involverte i saken for å sikre felles forståelse for problematikken, igangsetting og oppfølging av tiltak på alle arenaer

ERFARINGER FRA PROSJEKTARBEID

MULIGE ÅRSAKER TIL LITEN PÅMELDING

- Koordinerende enhet har ikke oversikt over barn og unge i målgruppen med problematferd
- Opplæringsetaten har bedre oversikt over barnegruppen enn helse- og omsorgsetaten?
- Problemområdet er ikke like omfattende som antatt
- Kommunene har tilstrekkelig kompetanse på feltet
- Barn med problematferd er lettere å følge opp enn voksne
- Kommunene vil ikke prioritere deltakelse i et prosjekt som gjelder en såpass liten gruppe barn og unge
- Foreldre ber ikke kommunalt hjelpeapparat om hjelp med barnets problematferd ev. uklart hvor de kan henvende seg
- For dårlig informasjon om prosjektet
- For korte frister for kommuneansatte med stor arbeidsbelastning og tidspress osv.osv

ERFARINGER FRA PROSJEKTARBEID HVA BØR AVKLARES FØR VEILEDNING?

- Så langt det er mulig:
- Barnets diagnose, funksjonsnivå, prognose
- Orientering om hvordan barnets diagnose påvirker atferd og væremåte
- F.eks språkforståelse, epilepsi, syndromer, grad av utviklingshemming etc .
- Somatiske årsaker til problematferd (smerter, søvnmangel)
- Utenforliggende årsaker (avlastningssituasjon, transport etc)

ERFARING FRA PROSJEKTARBEID

HVA BØR AVKLARES FØR VEILEDNING?

- Sjekke om det er behov for foreldreveiledning i tillegg til foreldrenes deltakelse i felles veiledningsgruppe
- Sjekke om foreldrenes behov for avlastning er ivare tatt
- Sjekke om rammebetingelser som er nødvendig for å gjennomføre tiltak er tilstede
- Ta opp motforestillinger eller uenighet om metodevalg i oppstarten av veiledning
- Ta opp uenighet eller konflikter mellom fagfolk tidlig
- Kan gjelde ulikt syn på årsak på problematferden, barnets utviklingspotensiale, gjennomføring av tiltak, konflikter mellom ulike fagprofesjoner og ufaglærte
- Avklar om ulike lovverk er styrende for ansatte i ulike etater i kommunen som skal eller bør samarbeide

AKTUELLE DOKUMENTER ETC

- **Prioriteringsveileder — Habilitering av barn og unge i spesialisthelsetjenesten(2010)(helsedirektoratet.no)**
- **Prioriteringsveileder — Psykisk helsevern for barn og unge(2009)(Helsedirektoratet(2009))**
- **Delavtale nr. 2b. Samarbeidsavtale om behandlingsforløp for habilitering**